

ט"ו בשבט, התשפ"ג
06 פברואר 2023
אסמכתא: 48886823

לכבוד

ח"כ בועז ביסמוט

יו"ר הוועדה המיוחדת למאבק בשימוש בסמים ובאלכוהול

כנסת ישראל

שלום רב,

הנדון: ישיבת הוועדה המיוחדת למאבק בשימוש בסמים ובאלכוהול בנושא תופעת ההתמכרויות והשלכותיה - תמונת מצב 2023 - נוכחות במשכן הכנסת

להלן מספר נתונים לקראת הישיבה ב 8.2.23 המתארים את היקף המכורים המטופלים במסגרות הרפואיות באחריות משרד הבריאות. בנוסף, קיימים מסלולים נפרדים עבור מטופלים נורמטיביים שהתמכרו לתרופות מרשם אופיאידיות בכל אחד ממרכזים אלה.

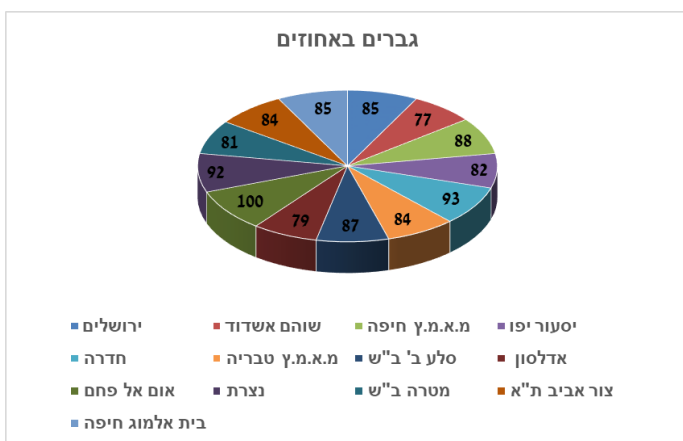
עלי לציין שהנתונים אודות שנת 2022 נאספים בימים אלו ופורסמו בחודשים הקרובים. להלן מס' מטופלים במרכזים לטיפול תרופתי ממושך, 13 במספרם המפוזרים בכל רחבי הארץ:

התפלגות מצבת מטופלים לפי מרכז נכון ל-31/12/21

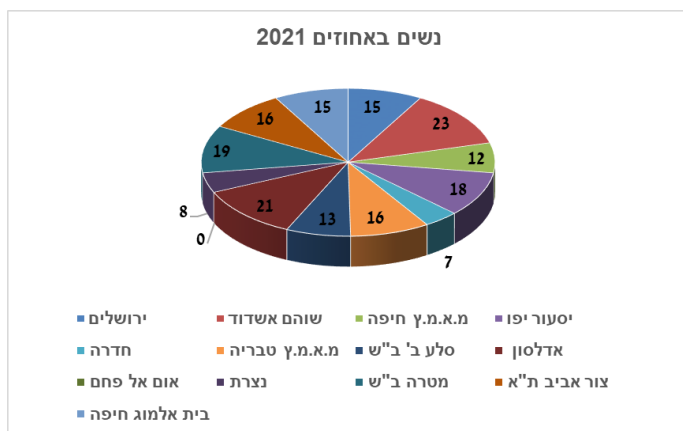
שם המרכז	סה"כ המטופלים נכון ליום 31/12/21 (כולל טיפול מרפאתי)	בפורנורפין	מתדון	נשים באחוזים	גברים באחוזים	נקיים מסמי רחוב נכון לדצמבר 2021	לא נקיים נכון לדצמבר 2021	סה"כ מטופלי תחליף סם נכון לדצמבר 2021
ירושלים	303	66	236	15	85	219	89	302
שוהם אשדוד	196	59	136	23	77	135	57	195
מ.א.מ.ץ חיפה	386	34	324	12	88	267	92	358
יסעור יפו	318	34	219	18	82	171	80	253
חדרה	254	28	226	7	93	223	31	254
מ.א.מ.ץ טבריה	274	46	225	16	84	211	66	271
סלע ב' ב"ש	456	47	351	13	87	278	115	398
אדלסון	310	4	305	21	79	189	116	309
אום אל פחם	101	17	78	0	100	98	1	95
נצרת	235	169	57	8	92	171	33	226
מטרה ב"ש	209	100	109	19	81	87	122	209
צור אביב ת"א	473	163	307	16	84	326	158	470
בית אלמוג חיפה	462	64	391	15	85	302	162	455
סה"כ	3977	831	2964			2677	1122	3795

ההתפלגות לפי מגדר מראה כי עדיין שיעור הנשים במרכזים אלה נמוך בהרבה לעומת שיעור הגברים על אף מאמצים רבים לגייס נשים לטיפול זה.

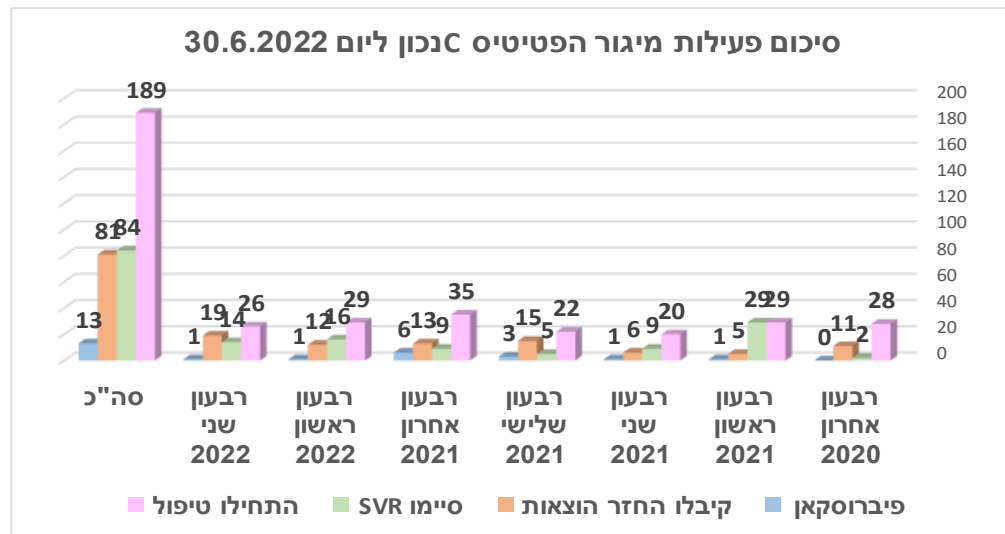

שם המרכז	נשים באחוזים	גברים באחוזים
ירושלים	15	85
שוהם אשדוד	23	77
מ.א.מ.ץ חיפה	12	88
יסעור יפו	18	82
חדרה	7	93
מ.א.מ.ץ טבריה	16	84
סלע ב' ב"ש	13	87
אדלסון	21	79
אום אל פחם	0	100
נצרת	8	92
מטרה ב"ש	19	81
צור אביב ת"א	16	84
בית אלמוג חיפה	15	85
ממוצע	14.00%	86.00%

טיפול בהפטיטיס C

במרכזי הטיפול השונים מוטמעת תוכנית זיהוי איתור וטיפול בהפטיטיס C כחלק מהתוכנית הלאומית למיגור המחלה.

התמכרות לתרופות מרשם אופיאידיות

בשנים האחרונות המשרד עוסק בצעדים אופרטיביים על מנת למגר את תופעת שימוש מזיק ותלות בתרופות מרשם נוגדות כאב אופיאידיות לשם כך הוקמה וועדת מומחים שעוקבת היום אחרי נתונים מקופות החולים שם מרוכזים רוב המטופלים הנורמטיביים. המשרד פרסם נוהל המנחה את המרכזים הרפואיים לעקוב ביתר שאת על רישום תרופות מרשם אופיאידיות ולהחליט על הצעדים הנדרשים. כמו כן, לאור פניית המטופלים המכורים לרופאים שונים מומלץ בשלב זה על הגבלת תוקף מרשם לבן (מרשם ידני של רופא) ל – 5 ימים בלבד ובמקביל אנו נמצאים בתהליכים מתקדמים של RIA (המלצות שינוי הסדרה למזעור השימוש לרעה באופיאידים). בנוסף בהמשך לבג"ץ שהוגש ע"י רופאים לזכויות האדם ועמותת "לאלתר" בנוגע לתוכן תוויות אזהרה באריזות תכשירים אופיאידים הוקמה וועדה פנימית אשר החליטה על שינוי תווית האזהרה כדי להעלות את מודעות הציבור לסיכון לתלות באופיאידים בשימוש ממושך בהם. המחלקה פועלת לקידום הנושא יחד עם אגף הרוקחות, האכיפה וחיטבת הרפואה.

המחלקה הקימה בנוסף למענים במרכזים כמתואר לעיל גם מסגרות טיפוליות בשתי"פ קופ"ח מאוחדת ומכבי על מנת להנגיש את הטיפול למטופלי הקופה לצד ובשתי"פ עם רפואת הכאב.

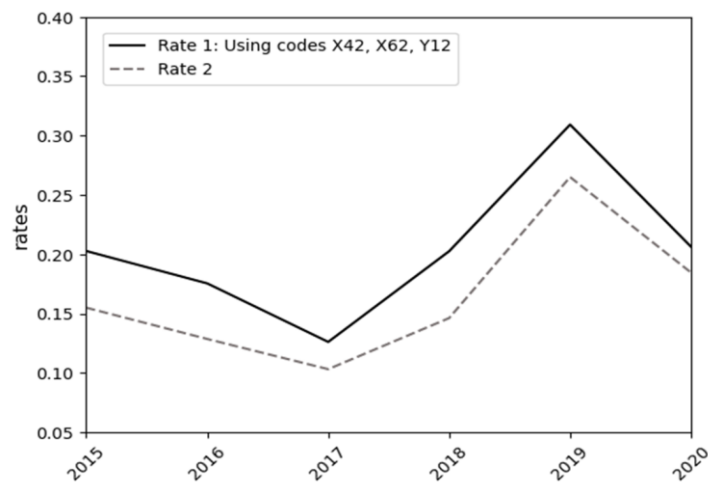

מינהל הרפואה
 אגף לבריאות הנפש | המחלקה לטיפול בהתמכרויות
 Department for the Treatment Of Substance Abuse

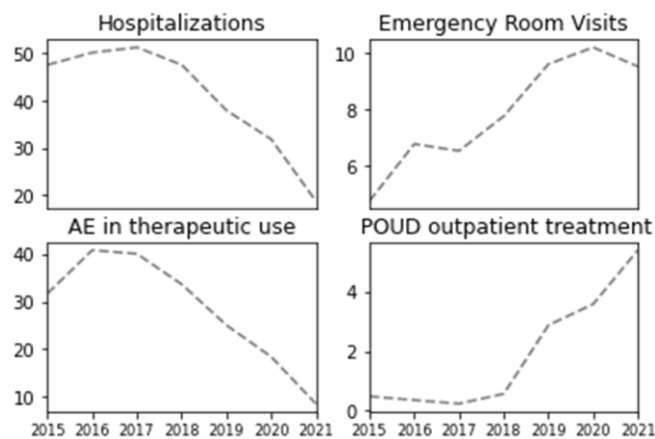
משרד הבריאות
 לחיים בריאים יותר

להלן מספר נתונים המתייחסים לתופעה זו:

Figure 3: Opioid-related deaths per 100,000K

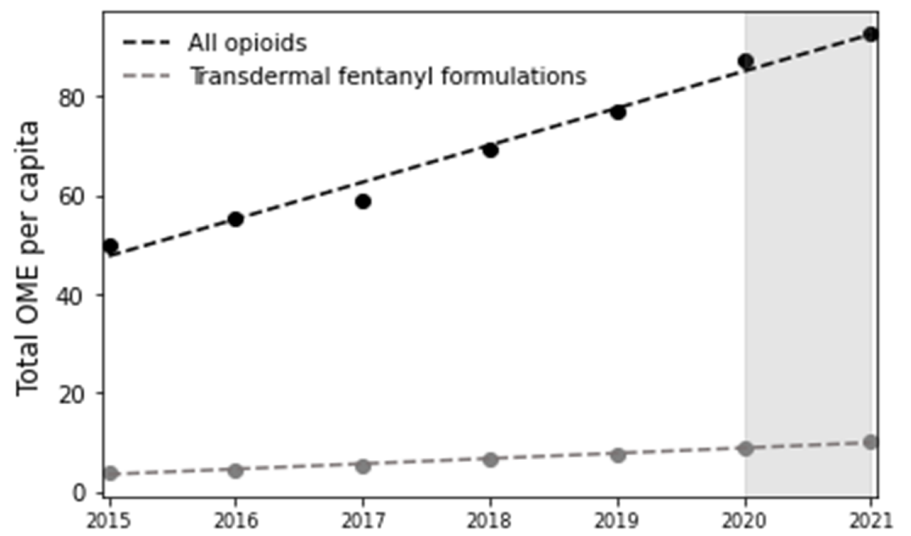
מגמות אשפוזים, ביקורים בחדרי מיון, תופעות לוואי וטיפול להתמכרות ותלות בתרופות מרשם אופיואידיות:

לאחרונה הזרקור מופנה לשימוש מופרז במדבקות פנטניל.

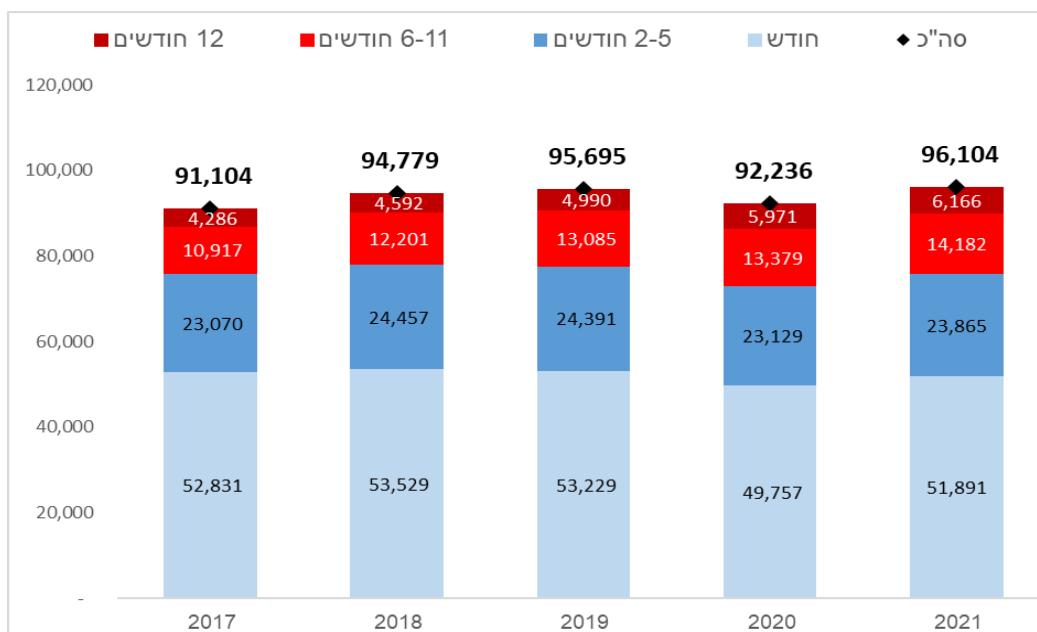
להלן תרשים אשר מראה כי הרישום של תרופה זו גבוה בהרבה לעומת הרישום של תרופות אופיואידיות אחרות.

מאחר ורוב המטופלים שנוטלים תרופות אלה נמצאים בקופות החולים, כחלק מהחלטת הוועדה נקבע שהקופות יעבירו באופן מוסדר נתונים אודות מבוטחים המטופלים בתרופות מרשם אופיואידיות לתקופות העולות על 3 חודשים.

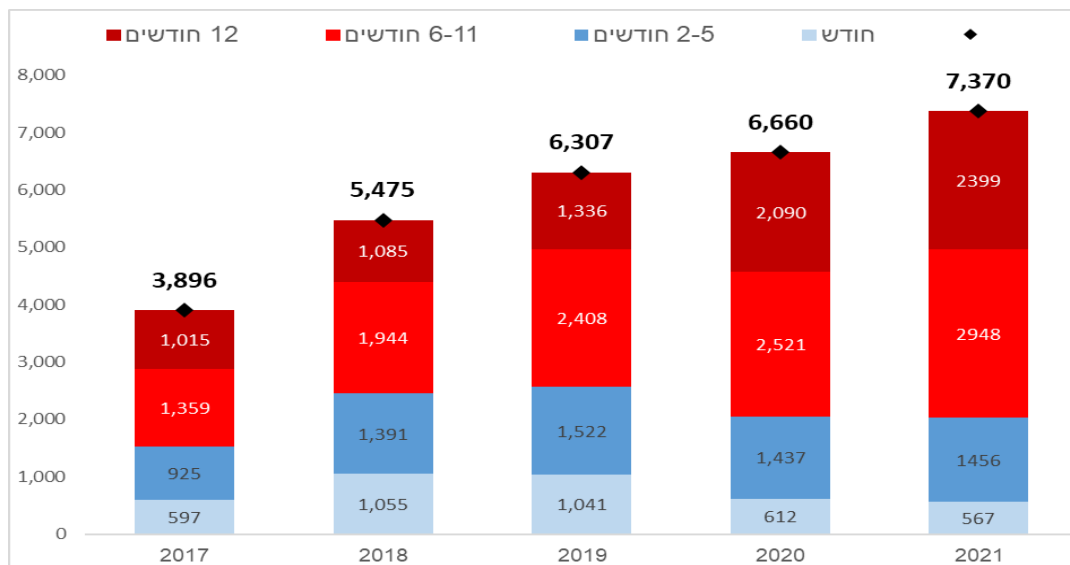
מספר מקבלי אופיואידים במינון כלשהו
 ארצי, לפי שנה ומשך טיפול

האחוזים בין העמודות – השינוי השנתי בשיעור מקבלי התרופה לתקופה זו מתוך כלל המבוטחים
 האחוזים בטבלה הירוקה – שיעור מקבלי התרופה למשך פרק הזמן הנקוב מבין כלל מקבלי התרופה בשנה זו

מספר מקבלי אופיואידים במינון גבוה (< 120 OME)
 ארצי, לפי שנה ומשך טיפול

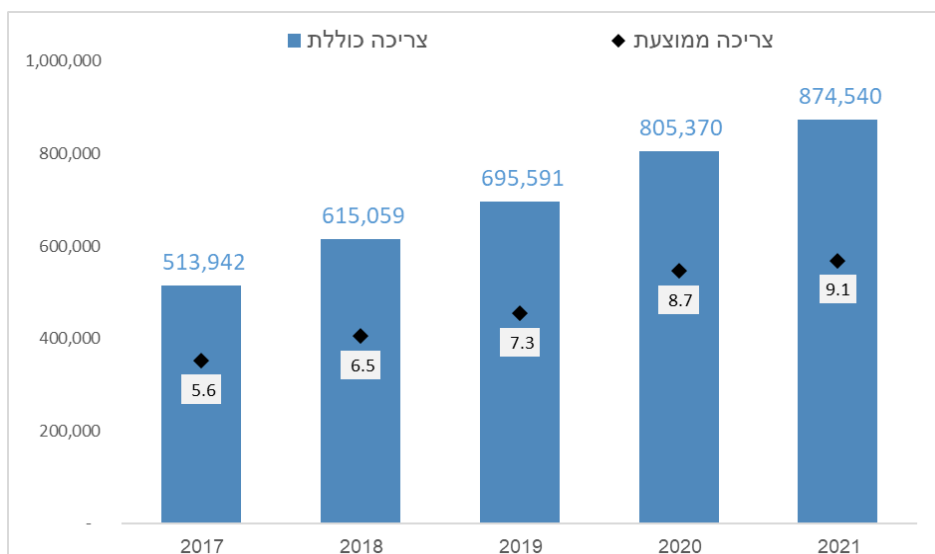
האחוזים בין העמודות – השינוי השנתי בשיעור מקבלי התרופה לתקופה זו מתוך כלל המבוטחים
 האחוזים בטבלה הירוקה – שיעור מקבלי התרופה למשך פרק הזמן הנקוב מבין כלל מקבלי התרופה בשנה זו

מינהל הרפואה
 אגף לבריאות הנפש | המחלקה לטיפול בהתמכרויות
 Department for the Treatment Of Substance Abuse

משרד הבריאות
 לחיים בריאים יותר

צריכה שנתית של אופיאידים ביחידות OME ארצי

מספר מקבלי
 מרשם

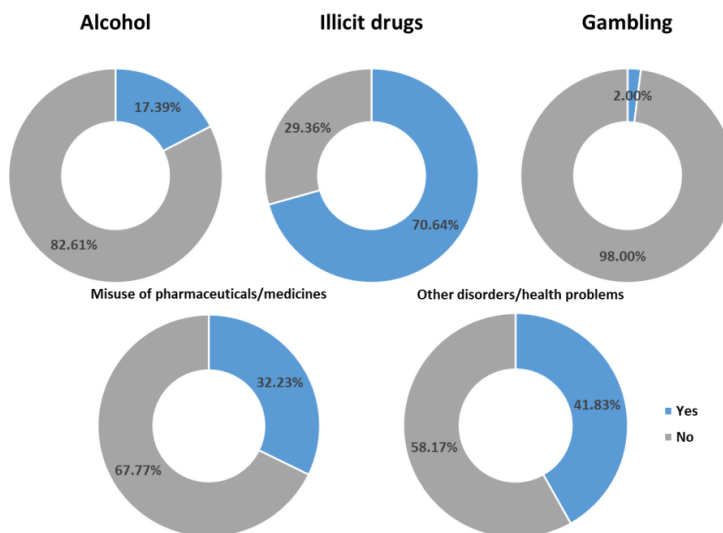
n= 91,104 94,779 95,695 92,236 96,104

סוגי חומרים

במהלך שנת 2022 המשרד אסף נתונים עבור ארגון EMCDDA המתאר את מצב הטיפול במשרד הבריאות בשנת 2021. להלן התפלגות שיעורי המטופלים לפי סוגי החומרים והתמכרות להימורים.

Proportions (%) of clients of surveyed Medical units (Detox centers & OMT) in Israel (N = 6,242) per type of substance

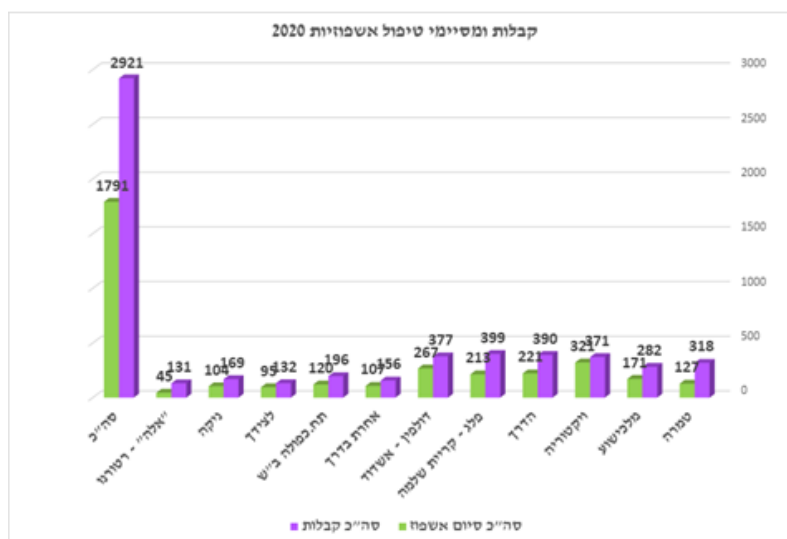
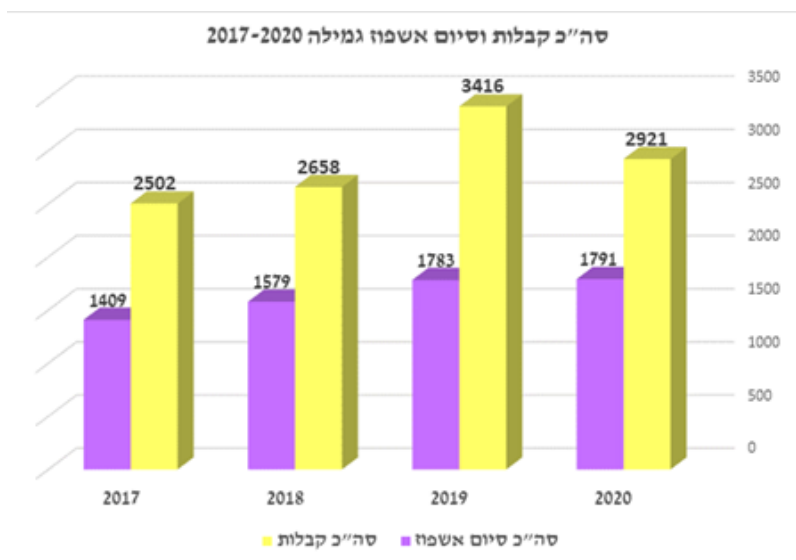

אשפוזיות גמילה

לאור הצורך בתוספת מיטות לאשפוזיות גמילה בייחוד מיטות עבור נשים בנפרד מגברים וחלוקה גאוגרפיים נכונה יותר וקביעת תעריף אחיד לכלל האשפוזיות הציבוריות המשרד פרסם מכרז עבור אשפוזיות, המכרז נמצא בשלבים מתקדמים לקראת בחירת הזוכים.

נכון לשנת 2020 התקבלו באשפוזיות 2921 מטופלים כאשר 1791 סיימו את תהליך הגמילה. בשנים אלה לאור מגיפת הקורונה מספר המתקבלים לאשפוזיות פחת בשל הצורך בבידוד ומגבלות לשהות בו זמנית של מספר המטופלים באשפוזיות.

להלן נתונים אודות האשפוזיות:

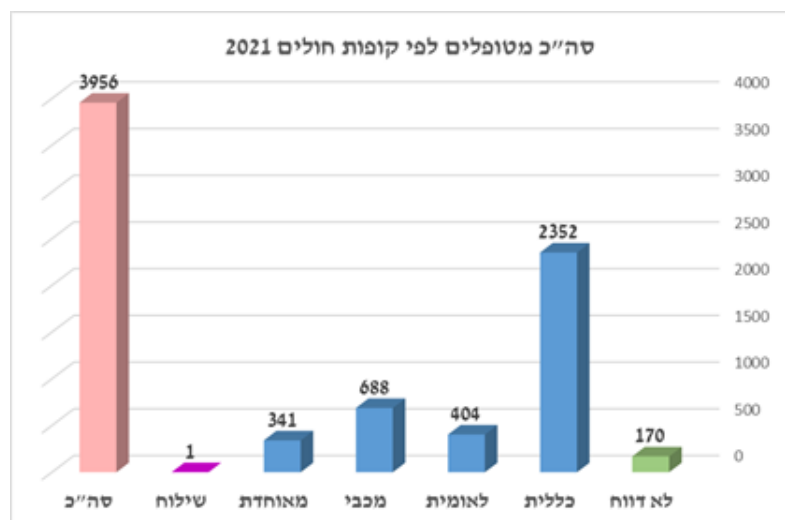

הוועדה לקידום מערך הטיפול בהתמכרויות

בהמשך להחלטת ועדת השרים לענייני חקיקה בסוף שנת 2021 הוקמה הוועדה לקידום מערך הטיפול בהתמכרויות ובחינת העברת האחריות הביטוחית לקופות החולים במינוי מנכ"ל משרד הבריאות, פרופ' נחמן אש. מדובר בוועדה בין משרדית אשר תפקידה היה לפעול לבחינה ומיפוי של אוכלוסיית המכורים ומערך השירותים הניתנת כיום. במהלך הוועדה התברר כי גם משרד הבריאות וגם משרד הרווחה מספקים כיום שירותים לטיפול באוכלוסיות הקצה כאשר האוכלוסייה הנורמטיבית לא זוכה לקבל טיפול הולם.

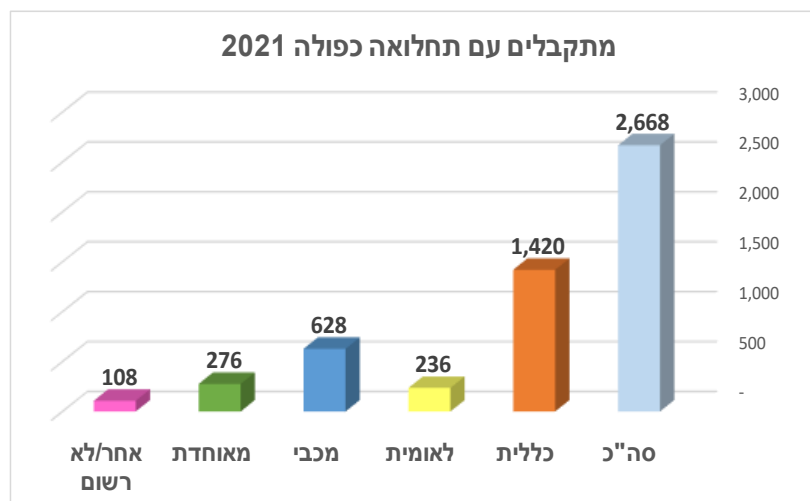
הוועדה הגישה את המלצותיה לאופן שיפור וקידום מערך הטיפול בהתמכרויות, וכן המליצה לא להעביר בשלב זה את האחריות הכוללת לקופות החולים אשר אינן בקיאות בטיפול בתחום זה ולאפשר פיתוח וקידום של שירותים נדרשים שאינם קיימים היום לתקופה מ 2022-2025, לאחר תקופה זו יבחן מחדש האם נכון להעביר את האחריות לקופות החולים. הקופות קיבלו 85 מיליון ₪ בסוף השנה לתחילת פעילותם ובימים אלה מתקיימות פגישות פרטניות עם נציגי כל הקופות על מנת לרדת לפרטי פרטים של תוכנית ההכשרה, זיהוי ואיתור מוקדם וטיפול שהם מתכוונים לפתח.

בטבלה מטה מופיעה התפלגות מטופלים במרכזים לטיפול תרופתי ממושך על פי קופות החולים. כפי שניתן לראות רוב המטופלים משתייכים לקופת חולים כללית.

להלן היקף המטופלים המתאשפזים פסיכיאטרית עם תחלואה כפולה לפי קופה :

תוכנית זנות והתמכרות

בשנים האחרונות כחלק מהשתתפות בתוכנית הזנות ניתן מענה לנשים בזנות המעוניינות בגמילה מחומרים פסיכואקטיביים. המענים ניתנו ב- 3 מסגרות שונות: "לצידך", "אשפוזית "ניקה" ואשפוזית נשים "הדרך" בחיפה, בסמוך לקהילה טיפולית בית אריאלה.

באשפוזית "לצידך" בשנת 2022 עברו גמילה 143 נשים בזנות
באשפוזית "הדרך" לנשים בחיפה עברו גמילה 28 נשים בזנות עם תחלואה כפולה נפשית
באשפוזית "ניקה" ישראל משנת 2020-2022 עברו גמילה 206 נשים בזנות

הטיפול בנשים בזנות ניתן ע"י צוות רב מקצועי המורכב מנשים וקיים קשר הדוק עם מסגרות המשך הן בתחום התמכרויות והן בתחום טיפול בזנות, כדי לקשר את הנשים עם רצף השירותים הקיימים בקהילה.

התמכרות התנהגותית – הימורים

באשר להתמכרות התנהגותית המשך לא עסק בתחום זה באופן ספציפי אם כי פתח שירות ייחודי לטיפול במכורים לזנות כחלק מהשתתפות משרד הבריאות בתוכנית הלאומית למיגור תופעת הזנות. השירות ניתן בהתחלה בפטור ממכרז ובהמשך פורסם מכרז שהסתיים לאחרונה והזוכים הינם: עמותת "רטורנו" לאזור ירושלים והאגודה לבריאות הציבור באזור ת"א.

כחלק ממבחני התמיכה לקופות ניתן דגש על הצורך לפתח שירותים עבור טיפול בהתמכרות להימורים (כולל מענים רפואיים) אשר נכון להיום מטופל במשרד הרווחה ובנוסף באופן חלקי ע"י מפעל הפיס ובשנה האחרונה 5 שירותים נוספים נפתחו בארץ ממומנים ע"י הקרן לתובענות ייצוגיות של האפוטרופוס הכללי.

הקופות אמורות לפתח גם כפיילוט שירותים להתמכרות למין, טיפול אשר לא קיים היום במגזר הציבורי. משרד ראש הממשלה הקים וועדה המשלימה את עבודת הוועדה למעבר לקופות כדי לזהות את הצורך במענים ייחודיים וחסרים עבור האוכלוסייה של "המכור הנורמטיבי המתפקד" ונציגי המשרדים השונים שותפים פעילים לוועדה זו. מתוך הוועדה עולה כי תחום הנוער לא מקבל עד היום התייחסות הולמת לצרכיו וכי יש צורך לשתף את הנציגים מהשלטון המקומי תכלול השירותים הנדרשים השונים.

רשמה: ד"ר פאולה רושקה